

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

**ДСТУ EN 13286-40:202_
(EN 13286-40:2003, IDT)**

**Суміші неукріплені та укріплені гідравлічним в'язучим
ЧАСТИНА 40. МЕТОД ВИПРОБУВАННЯ З ВИЗНАЧАННЯ
МІЦНОСТІ ПІД ЧАС ПРЯМОГО РОЗТЯГНЕННЯ СУМІШЕЙ,
УКРІПЛЕНИХ ГІДРАВЛІЧНИМ В'ЯЖУЧИМ**

(Проект, перша редакція)

**Київ
ДП «УкрНДНЦ»**

202_

ПЕРЕДМОВА

- 1 РОЗРОБЛЕНО: Технічний комітет стандартизації «Автомобільні дороги і транспортні споруди» (ТК 307), Державне підприємство «Державний дорожній науково-дослідний інститут імені М.П. Шульгіна» (ДП «ДерждорНДІ»)
- 2 ПРИЙНЯТО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ: наказ Державного підприємства «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості» (ДП «УкрНДНЦ») від «___» «_____» 20__р. № _____ з 202X – XX – XX
- 3 Національний стандарт відповідає EN 13286-40:2003 «Unbound and hydraulically bound mixtures — Part 40: Test method for the determination of the direct tensile strength of hydraulically bound mixtures» (Суміші неукріплені та укріплені гідравлічним в'язучим. Частина 40. Метод випробування з визначання міцності під час прямого розтягнення сумішей, укріплених гідравлічним в'язучим) і внесений з дозволу CEN, Avenue Marnix, 17, B-1000, Brussels, Belgium. Усі права щодо використання європейських стандартів у будь-якій формі й будь-яким способом залишаються за CEN
 Ступінь відповідності — ідентичний (IDT)
 Переклад з англійської (en)
- 4 Цей стандарт розроблено згідно з правилами, установленими в національній стандартизації України
- 5 УВЕДЕНО ВПЕРШЕ

**Право власності на цей національний стандарт належить державі.
 Заборонено повністю чи частково видавати, відтворювати
 задля розповсюдження і розповсюджувати як офіційне видання
 цей національний стандарт або його частини на будь-яких носіях інформації
 без дозволу ДП «УкрНДНЦ» чи уповноваженої ним особи**

ЗМІСТ

	С.
Національний вступ.....	IV
1 Сфера застосування.....	1
2 Нормативні посилання.....	1
3 Терміни та визначення понять.....	2
4 Принцип.....	2
5 Обладнання.....	3
5.1 Машина для випробування на пряме розтягнення, придатна для випробування на пряме розтягнення зразків сумішей, укріплених гідравлічним в'язучим.....	3
5.2 Сталеві накладки.....	4
5.3 Кульове шарнірне з'єднання.....	4
6 Зразок для випробування.....	4
7 Процедура випробування.....	4
7.1 Підготування зразка для випробування.....	4
7.1.1 Розміри.....	4
7.1.2 Маса.....	4
7.1.3 Приклеювання сталевої накладки.....	5
7.2 Встановлення зразка та прикладання навантаження.....	5
7.3 Реєстрація даних.....	5
8 Представлення результатів.....	5
9 Звіт про випробування.....	6

НАЦІОНАЛЬНИЙ ВСТУП

Цей національний стандарт ДСТУ EN 13286-40:202_ (EN 13286-40:2003, IDT) «Суміші неукріплені та укріплені гідравлічним в'язучим. Частина 40. Метод випробування з визначання міцності під час прямого розтягнення сумішей, укріплених гідравлічним в'язучим», прийнятий методом перекладу, — ідентичний щодо EN 13286-40:2003 (версія en) «Unbound and hydraulically bound mixtures — Part 40: Test method for the determination of the direct tensile strength of hydraulically bound mixtures».

Технічний комітет стандартизації, відповідальний за цей стандарт в Україні, — ТК 307 «Автомобільні дороги і транспортні споруди».

У цьому національному стандарті зазначено вимоги, які відповідають законодавству України.

До стандарту внесено такі редакційні зміни:

— слова «цей європейський стандарт» замінено на «цей стандарт»;

— структурні елементи стандарту: «Титульний аркуш», «Назва», «Передмова», «Національний вступ», першу сторінку, «Терміни та визначення понять» і «Бібліографічні дані» — оформлено згідно з вимогами національної стандартизації України;

— вилучено структурний елемент «Передмова» до EN 13286-40:2003 як такий, що безпосередньо не стосується технічного змісту цього стандарту;

— у розділі 2 «Нормативні посилання» наведено «Національне пояснення», виділене рамкою.

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

**СУМІШІ НЕУКРІПЛЕНІ ТА УКРІПЛЕНІ ГІДРАВЛІЧНИМ В'ЯЖУЧИМ
ЧАСТИНА 40. МЕТОД ВИПРОБУВАННЯ З ВИЗНАЧАННЯ
МІЦНОСТІ ПІД ЧАС ПРЯМОГО РОЗТЯГНЕННЯ СУМІШЕЙ,
УКРІПЛЕНИХ ГІДРАВЛІЧНИМ В'ЯЖУЧИМ**

UNBOUND AND HYDRAULICALLY BOUND MIXTURES
PART 40: TEST METHOD FOR THE DETERMINATION OF THE
DIRECT TENSILE STRENGTH OF HYDRAULICALLY BOUND
MIXTURES

Чинний від 202X-XX-XX

1 СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

Цей стандарт установлює метод випробування з визначання міцності під час прямого розтягнення зразків сумішей, укріплених гідравлічним в'язучим. Цей стандарт є застосовним щодо зразків суміші, укріпленої гідравлічним в'язучим, виготовлених згідно з ргEN 13286-52.

2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

Цей стандарт включає, у вигляді датованих чи недатованих посилань, положення інших опублікованих документів. Ці нормативні посилання наведено в відповідних частинах тексту, та опубліковані документи перелічено нижче. Для датованих посилань, пізніші зміни чи переглянуті положення будь-якого з опублікованих документів є застосовними для цього стандарту виключно якщо їх включено до тексту документу у вигляді змін або переглянутих положень. Для недатованих

посилань застосовують останнє видання опублікованого документу (разом зі змінами).

prEN 13286-52, Unbound and hydraulically bound mixtures — Part 52: Method for the manufacture of test specimens of hydraulically bound mixtures using vibrocompression

НАЦІОНАЛЬНЕ ПОЯСНЕННЯ

prEN 13286-52, Суміші неукріплені та укріплені гідравлічним в'язучим. Частина 52. Метод виготовлення зразків для випробування з сумішею, укріплених гідравлічним в'язучим, із використанням вібраційного стискання.

3 ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

У цьому стандарті вжито наступні терміни та визначення понять.

3.1 суміш, укріплена гідравлічним в'язучим (*hydraulically bound mixture*)

Суміш, що твердне внаслідок гідравлічної та/або пуцоланічної та/або сульфатної та/або карбонатної реакції, легкоукладальність якої зазвичай забезпечує ущільнення укочуванням, та яку використовують переважно у шарах основи, додаткових шарах основи та перекриваючих шарах.

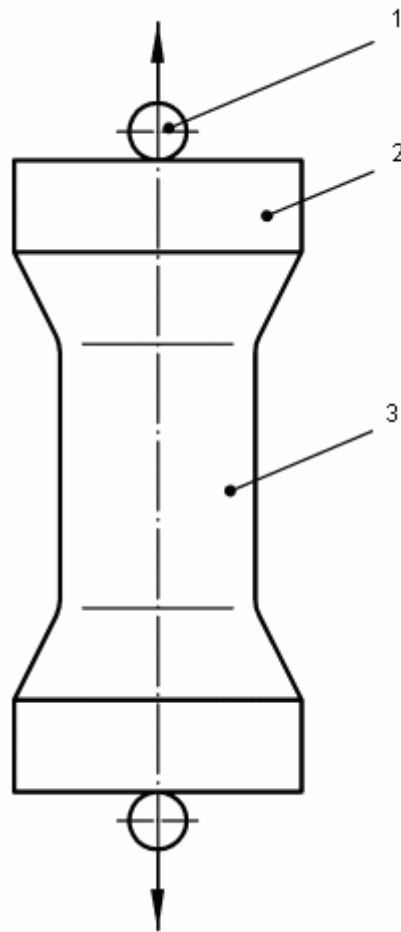
3.2 міцність під час прямого розтягнення (*direct tensile strength*)

Напруження під час руйнування зразка у разі випробування на пряме розтягнення.

4 ПРИНЦИП

Зразок суміші, укріпленої гідравлічним в'язучим, піддають впливу розтягувальної сили до руйнування (дивись рисунок 1). Міцність під час

прямого розтягнення обчислюють на підставі значень руйнівного навантаження та діаметра зразка.

Умовні позначки:

1 — кульове шарнірне з'єднання; 2 — сталева накладка; 3 — зразок

Рисунок 1 — Схема випробування на розтягнення.

5 ОБЛАДНАННЯ

5.1 Машина для випробування на пряме розтягнення, придатна для випробування на пряме розтягнення зразків сумішей, укріплених гідравлічним в'язучим

Точність машини та відображення навантаження повинні бути такими, що забезпечують визначання та вимірювання граничного навантаження з точністю $\pm 1\%$.

5.2 Сталеві накладки

Діаметр накладок повинен дорівнювати діаметру зразка в межах ± 2 мм, та товщина повинна становити не менше ніж 20 мм.

5.3 Кульове шарнірне з'єднання

Для з'єднання випробувальної машини з накладками потрібно використовувати систему, що дозволяє уникати виникнення згинального моменту у зразку. Придатним є кульове шарнірне з'єднання.

6 ЗРАЗОК ДЛЯ ВИПРОБУВАННЯ

Процедура ущільнення, форма та розмір зразка повинні відповідати prEN 13286-52 для зразків для випробування на пряме розтягнення. Процедурі витримування потрібно відображати у звіті про випробування.

7 ПРОЦЕДУРА ВИПРОБУВАННЯ

7.1 Підготовка зразка для випробування

7.1.1 Розміри

Діаметр центральної частини зразка потрібно вимірювати з точністю у 0,5 %.

7.1.2 Маса

Зразок зважують з точністю $\pm 0,25$ %. Отримані дані потрібно порівняти з масою зразка під час виготовлення, щоб підтвердити, що випаровування під час витримування не призвело до втрати маси більшої, ніж 2 %. Якщо втрата маси перевищує 2 %, цей факт реєструють; отримане значення міцності під час розтягнення може виявитися нерепрезентативним та може бути відхилено.

7.1.3 Приклеювання сталеві накладки

Поверхня зразка та накладок перед склеюванням (наприклад, із використанням епоксидної смоли) має бути чистою. Під час склеювання потрібно забезпечити центрування зразка та двох накладок відносно осі у межах до 1 мм.

Примітка. Для виконання цієї вимоги може потребуватися система для центрування.

Потрібно подбати про те, щоб уникнути втрати води в період між склеюванням та визначанням міцності під час розтягнення (наприклад, оберненням зразка тонкою поліетиленовою плівкою чи вологою тканиною).

7.2 Встановлення зразка та прикладання навантаження

Зразок поміщають у випробувальну машину.

Регулюють випробувальну машину до досягнення контакту та прикладають навантаження, безперервно, рівномірно, уникаючи пікових значень, із забезпеченням рівномірного зростання питомого навантаження ($0,010 \pm 0,005$) МПа в секунду.

7.3 Реєстрація даних

Реєструють найбільше значення сили під час руйнування зразка.

Руйнування зразка поза центральною його частиною потрібно зазначити у звіті про випробування.

8 ПРЕДСТАВЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ

Міцність під час прямого розтягнення зразка обчислюють на підставі значення сили F , використовуючи наступну формулу:

$$R_t = \frac{4 \cdot F}{\pi D^2}, \quad (1)$$

де: R_t — міцність під час прямого розтягнення зразка, виражена у мегапаскалях (МПа);

F — максимальне значення сили, витримане зразком, виражене в Ньютонах (Н);

D — діаметр центральної частини зразка, виражений у міліметрах (мм).

Міцність під час прямого розтягнення виражають з точністю 0,01 Н/мм².

9 ЗВІТ ПРО ВИПРОБУВАННЯ

Звіт про випробування повинен містити посилання на цей стандарт та таку інформацію:

- a) ідентифікація зразка;
- b) стан зразка під час зважування (як отримано/у насиченому стані — залежно від обставин);
- c) маса зразка під час виготовлення, із точністю до найближчих 10 г;
- d) маса зразка під час випробування, із точністю до найближчих 10 г;
- e) розбіжність між значеннями c) та d), у відсотках; якщо розбіжність перевищує 2 %, значення міцності під час розтягнення може бути хибним, що потрібно вказати;
- f) стан зразка під час надходження для зберігання (за потреби);
- g) метод витримування/зберігання;
- h) стан зразка під час випробування (насичений, вологий);
- i) вік зразка під час випробування;
- j) дата випробування;
- k) міцність під час розтягнення зразка;
- l) характер руйнування;

- m) відмітки стосовно операції, яка не відповідає цьому стандарту;
- n) інші відмітки.

Код згідно з НК 004: 93.080.20

Ключові слова: дорожньо-будівельні матеріали; дисперсні суміші, укріплені гідравлічним в'язучим; методи випробування; визначання міцності під час прямого розтягнення.